

Una mesa redimensionada

«No desenfocar l'objectiu obliga Aragonès a gestionar expectatives molt limitades, a resignar-se a no comptar amb els seus socis, i a haver de pagar per avançat al Congrés»

Quan va esclatar el *Catalangate*, l'escàndol per l'espionatge massiu del CNI als independentistes, Pere Aragonès va exigir a Pedro Sánchez una reunió per parlar-ne mentre ell i el seu Govern -en això sí que es van posar d'acord ERC i Junts- deixaven "congelades" les relacions polítiques amb Madrid. A poc a poc, però, la situació s'ha reconduït per part d'uns i altres. El govern espanyol va rellevar la directora del servei secret, però no la ministra de Defensa com pretenia el president, i ha enviat senyals tímids que té voluntat d'evitar que torni a passar. Unides Podem i socis parlamentaris com el PNB o Bildu, a més d'ERC, també han pressionat, i és a l'agenda legislativa modificar la llei de secrets -una de les vigents del franquisme- i la del CNI.

Sánchez ha acceptat reactivar la taula de diàleg i els republicans han formalitzat la represa de la col·laboració parlamentària amb el PSOE a Madrid, que veu desbrossat el camí fins al final de la legislatura, començant amb els pressupostos de 2023 que es tramitaran a la tardor.

ERC i Pedro Sánchez estan encadenats. Necessiten esgotar sengles legislatures i, sobretot, no carregar de raons les oposicions respectives. Al president espanyol, la dreta política i mediàtica el fustiga pel seu "govern Frankenstein", i singularment pels acords amb ERC o Bildu. I al català, la seva oposició efectiva (ho és la que aspira a treure't de la presidència per posar-s'hi ells, i això ho té més a prop Junts que el PSC) posa tants bastons a les rodes com pot a la taula i n'espera el fracàs per entornar el "nosaltres ja ho vam dir".

Per això Aragonès busca resultats urgents. No només per posar encara més difícil al partit de Laura Borràs i Jordi Turull continuar-se despenjant de la taula -a la reunió de finals de mes tampoc hi seran si són coherents amb el que va explicar dimecres al Congrés Míriam Nogueras- sinó també per fer creïble que l'aposta republicana valia la pena. Per ara, encara gestiona expectatives. Per continuar-ne tenint, ERC ha de pagar per avançat al PSOE a Madrid. Entrega un tangible i rep expectatives. Els va passar amb la investidura de Sánchez, amb els estats d'alarma i amb els pressupostos. Finalment, i més tard del previst, van aconseguir els indults als presos polítics -també per l'actual secretari general de Junts i per l'anterior-, però després el cove no té el millor dels aspectes.

La mesa de diàleg va de resolució del conflicte polític de fons i de desjudicialització. Aragonès proposa el referèndum i pretén una amnistia general. El PSOE bloqueja el primer punt. S'han autoconvençut que si fan una proposta -per exemple, un nou Estatut- estarà condemnada al fracàs i no volen moure's del títol VIII de la Constitució. El dret a decidir és un tabú i, anant bé, trigarà anys i panys a deixar-ho de ser. El marge negociador és només en la segona carpeta, la de la desjudicialització. No tindrà l'amnistia com a tal, però sí que pot aspirar a diversos acords parcials, com ara la reforma del delictes de sedició o del de rebel·lió, que sumats puguin tenir un resultat similar. Aragonès ha estat, malgrat la insistència de l'altra part, coherent i no vol que al fòrum sobre el conflicte polític s'hi incloguin temes sectorials com les infraestructures que ja tenen mecanismes estatutaris bilaterals per ser abordats.

Les parts van afirmar, després de dues reunions de tempteig, una presidida per Torra i l'altra pel mateix Aragonès, que només reunirien la mesa si hi havia acords i l'han convocada sense concretar-los. Té a veure amb el fet que s'hi treballa fa setmanes i els pròxims dies seran clau per tancar la proposta, que fa temps que reclama Podem i que Sánchez bloquejava escudant-se en què ERC no li garantia els vots. Hi ha la reforma de la sedició i també coses que ni uns ni altres poden explicar públicament al Tribunal de Comptes i als jutjats perquè

allò tan inoportú (però bastant de cert) que va fer Sánchez de preguntar-se de forma retòrica "de qui depèn la Fiscalia" és un error que no tornarà a cometre.

La reforma de la sedició no resol, ni de bon tros, el conflicte polític de fons. I tampoc acaba amb la repressió. Però són solucions, ara individuals, que poden resoldre la situació dels alts càrrecs processats i dels exiliats. Això pot tenir un impacte important i també evitar penes desproporcionades si es repeteixen els fets de 2017 i acaben tan malament com aleshores (no és descartable).

Aragonès ha estat curós afirmant que ell no negocia en nom de Carles Puigdemont. Però és evident que la reforma de la sedició pot afectar-lo, més encara després de les males notícies d'aquesta setmana malgrat l'optimisme dels seus advocats i dels propagandistes que, entestats a contraposar la "jugada mestra" permanent de l'exili a la "rendició" de l'interior, esperaven una clatellada europea a la justícia espanyola i fins i tot havien donat per segur el retorn de Puigdemont abans de l'estiu. Si l'extradició de l'expresident tirés endavant per l'euroordre i perquè perdés la immunitat com a eurodiputat, la reforma de la sedició podria estalviar-li la presó.

Aragonès està convençut que li toca transitar aquest camí, fent de trenca-gel; el considera l'únic possible per bé que no sigui tan excitant com ho va ser barrinar les lleis de desconnexió o organitzar l'1-O. Ho fa amb unes expectatives molt limitades a curt i mitjà termini si no desenfoca els objectius de la mesa de negociació, resignant-se a no comptar amb la solidaritat dels seus socis ni al Govern ni a Madrid, i havent de pagar per avançat al PSOE al Congrés. És la penitència d'haver de liderar com a president un moviment que, cinc anys després del clímax del procés i gairebé tres anys després de la sentència que el va tancar formalment, encara no ha consensuat un full de ruta.

Així les coses, el moviment fluctua entre les propostes que el PSOE i la fortalesa dels aparells de l'Estat han aconseguit convertir en modestes a molt estirar, com la d'ERC; o les quixotesques que formulen sectors de Junts que proposen deixar buida la cadira del diàleg sense assumir, a canvi, el compromís i la responsabilitat de liderar la via unilateral fins a les últimes conseqüències.